

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. Станко Славчев Войков на докторския труд на

Диана Василева Василева за придобиване на ОНС-"Доктор" и в изпълнение на заповед № 0357-О от 28.11.2023 година на ректора на НХА и на основание на наша Заповед № 0004-У /21.01.2022г. и решение на факултетния съвет на ФПИД № 1/25.09.2023 г.

Докторант- Диана Василева Василева.

Научно направление 8.2 -Изобразителни изкуства

Катедра- "Индустриален Дизайн" ФПИД- НХА

Научен ръководител- доц. д-р Димитър Добревски

Тема на дисертационния труд: "Формообразуването и творческите методи при дизайна на мебели за жилищен интериор в България в началото на ХХІ век.

Мебелите са неразривна част от развитието на човешкото общество от зората на неговото развитие до наши дни. Многобройни са типовете мебели, обезпечаващи функционирането на различните дейности свързани с жилищната, обществената и работната среда. В исторически план почти всички стилове в изкуството и архитектурата са намерили своето отражение в различните мебели и обзавеждане. В последните десетилетия, с развитието на съвременните технологии и материали, и стремежа на дизайнерите да проектират естетични, ергономични и индивидуални интериори и екстериори решения, се обособи така нареченото комплексно проектиране. В тази сфера на дизайна наред с другите определящи фактори, съществено значение има и формообразуването. Към този съществен фактор и неговото развитие в последните години, е насочила своя докторски труд и Диана Василева.

Дисертацията съдържа 265 страници текст, 122 страници илюстративен материал и 21 страници анкети. Трудът е структуриран в уводна част, основно съдържание от пет глави, анкета и заключение, включващо и приносите, състоянието и тенденциите на

мебелния дизайн в България. В този период в "Формообразуването и творческия подход при дизайна на мебели за жилищния интериор-България ХХІ век" настъпиха съществени промени в дизайна на мебели в съвременната жилищна среда. Промени се комплексът от фактори, определящ цялостната визия на мебелите, както и спецификата, свързана с тяхната функционалност и дизайнерски подход. Изследванията, свързани с проектирането и производството на мебели, в последните години са доста ограничени и фрагментирани. Ето защо настоящата тема на докторантката Диана Василева е дисертационна и в дългосрочен план може да бъде продължена в другите области на дизайна (мебели за обществената и производствена среда).

Предметът на изследването си поставя задачата да разгледа формообразуването и съвременния подход при мебелите за жилищния интериор.

Целите на изследването аналитично очертават водещите фактори при проектирането на съвременните мебели.

Поставените задачи в изследването са свързани с комплексния дизайнерски подход и методика и промените настъпили в последните десетилетия.

Тук трябва да се отбележи, че методически правилно очертаните предмет, цели, задачи на дисертацията и взаимовръзка с обучението по дизайн са предпоставка за цялостния успешен наукометричен и дизайнерски характер на изследването.

Първа глава на доктората е посветена на историческото развитие на мебелния дизайн по света и в България от древността до наши дни, както и за периода на изследването и влиянието на световните тенденции в тази област. В методиката по дизайн, изследването на историческото развитие в дадена област е важна предпоставка на която се базира даден проект. Анализът на образците мебели с техните положителни и отрицателни качества обуславя успешния краен резултат. Много добро впечатление в тази глава прави анализът на мебелното проектиране и производство в България в периода след освобождението 1878-2000 г. Изброени са редица производители проектантски организации и фирми играещи важна роля в този период. Важен принос в труда е отбелязването и формирането на различните направления в мебелния дизайн.

В тази глава могат да намери отражение и няколко важни моменти от развитието на мебелния дизайн в по новата ни история. През 1956 г. с министерско постановление се взема решение за развитие на дизайна в България, отражение на което е създаването на Централен Институт за Промислена Естетика (ЦИПЕ). През 1964 г. се създава специалността "Промислени форми" по късно "Индустриален дизайн" в НХА дала официално началото на висшето образование по дизайн в България и играеща съществена роля в съвременното му развитие.

Във втора глава са диференцирани основните зони и мебели в жилищната среда във връзка с новите технологии и тенденции, както и функционалното им предназначение. До скоро някои от зоните и мебелите в тях не влизаха в обсега на професионалния дизайнер. Съобразявайки се с тези тенденции, Диана Василева развива и допълва тази класификация

на зоните и техните характеристики. Важен принос засегнат в настоящата глава е комплексното изследване на различните функции и дейности извършвани в жилищните зони и специализираното обзавеждане свързано с тях. Анализът на изискванията към различните мебели в зависимост от функциите, които те трябва да изпълняват определя и тяхното цялостното дизайнерско решение.

Иновативен е подходът при направената категоризация на мебелите в жилищната среда, както и подходът при тяхното структуриране, което е от голямо значение при цялостната компановка. Ролята на архитектурно-пространствената жилищна среда също е взета под внимание в проектирането на мебели и особено при комплексното проектиране.

Трета глава анализира факторите и изискванията при проектирането на мебели за жилищната среда. Тези фактори във всички области на дизайна са многообразни и разнородни с определено приоритетно значение в зависимост от конкретните мебелни групи. В определени сектори естетиката е на първо място, в други случаи функционалността, в трети – технологично-материалните фактори. Няма точен критерий дефиниращ показателите, играещи първостепенна роля във факторите, влияещи в дизайнерския творчески процес. Докторантът разглежда и един доскоро непознат фактор, влияещ върху проектирането и производството на мебели в България, а именно класовото разделение по отношението на доходите между различните прослойки от населението.

Тази глава разглежда детайлно и факторите като възраст, традиции, среда, себестойност, технологичност, мобилност, естетичност, ергономичност, екологичност и др. Определена част от гореспоменатите фактори са влезли в така наречената стандартизация. Някои от тях са разгледани детайлно с цел подчертаване на ролята им в мебелното производство.

Четвърта глава разглежда по-важните принципи при формообразуването на мебели и тяхното значение в дизайнерските практики. Във всички сфери на индустриалния дизайн този фактор има първостепенно значение, тъй като е пряко свързана с тектониката (форма-функция). Отделянето на специално внимание на развитието на формообразуването в исторически план и особено в последните десетилетия, е пряко свързано с съвременните стилове и течения в дизайна на мебели. Поради тази причина докторантът акцентира именно върху този важен факт и създава класификацията на формите и подходите при формообразуването, играещи съществена роля в мебелния дизайн. Тази класификация анализира много точно тези подходи като разглежда бионичните, геометричните, триизмерните, двуизмерните и много други принципи влизащи в творческия арсенал на дизайнерите. Методите на постигане на желаната форма също са анализирани в тази глава, което е своеобразен принос в дизайнерската практика.

Теорията на композицията в дизайна отделя специално внимание на някои специфични принципи в формообразуването като ритъм, модулност, единство на формите, комбинаторност и др. Различните методически подходи в дизайна също са анализирани и е подчертано тяхното значение в мебелния дизайн.

Пета глава разглежда и анализира професионалните практики и връзката им с образованието по дизайн на базата на емпирични изследвания-анкети и направените вследствие на това апробации в мебелното проектиране и производство.

По същество тази анкета имат за цел методически да събере данни потвърждаващи основната теза на дисертацията за ролята на формообразуването в дизайна на мебели за жилищната среда. Включването в анкетата на изявени проектантите, работещи в различни области, свързани с мебелното производство и носители на награди, е предпоставката за представителност на това изследване.

Специално място в това изследване е отделено на българските дизайнери като е направен и анализ на техните проекти на мебели. Многообразието и различните средства на формообразуването, които тези автори използват в своите разработки, потвърждават развитата в труда теза за ролята на формата в дизайна.

Очертаване на етапите на проектиране в дизайна на мебели в тази глава е особено важно, тъй като е предпоставка за успешни крайни резултати. Стъпвайки на тази методика е и проведената апробация сред определени групи от обучаващи се в областта на мебелния дизайн. Поставените задачи при провеждането на експеримента и отчитането на крините резултати и изводи, потвърждава основната задача поставена пред дисертацията за ролята на формообразуването в дизайна.

В края на доктората в синтезиран формат са формулирани изводите от петте глави.

От първа глава те са свързани с историческото развитие на мебелите от ритуално-утилитарни във функционално-технологични, както и връзката на тези процеси с развитието на този сектор в България.

Изводите в втора глава са свързани с обособяването на функционалните зони в жилищната среда и участието им като фактор влияещ върху формообразуването на основните типове и групи мебели.

Съдържанието на трета глава води до формирането на изводи свързани със социалните групи и техните потребности и изисквания към мебелите. Друг важен извод тук е и изброяването на всички фактори влияещи на проектирането и производството на мебели включително и екологията.

Изводите в четвърта глава касаят ролята на базовите принципи в проектирането и производството на мебели и различните методики прилагани във формообразуването.

Пета глава прави важния извод за необходимостта от нов подход при проектирането и комплексния дизайн на мебели в интериорните и екстериорни жилищни пространства.

Заклучението обобщава най-важните моменти в дисертационния труд с акцент върху настъпилите промени, свързани с новите дизайнерски практики и съвременните технологии. Част от тези заключителни изводи се дължат и на емпиричното изследване направено от докторанта.

Приносите на дисертационния труд могат да се обобщят в три групи:

1. Научни приноси:

Проучено е историческото развитие на мебелите в жилищния интериор в България и чужбина.

Създадена е класификация на мебелите в съвременната жилищна среда.

Съвременното формообразуването като съществен фактор в дизайна на мебели за бита.

Създаване на авторски класификации разглеждащи възможностите за разнородни подходи при формообразуването.

Комплексния подход при формообразуването в мебелния дизайн.

Проведено е емпирично изследване на състоянието на мебелния дизайн.

2. Научно- приложни приноси:

Събрана е и анализирана съвременната информация свързана с зонирването на жилищната среда.

Актуализирана е съвременната терминология свързана с мебелния дизайн.

Анализирани са структурните групи в дизайнерските практики.

Класификация на формите използвани в обучението и проектирането на мебели за жилището.

Анализ на тенденциите в мебелния дизайн в България. Положителни и отрицателни практики.

3. Приложни приноси:

Проведена е авторска апробация, свързана с методиката използвана във формообразуването на мебели за жилищна среда.

Проведено е емпирично изследване на активно работещи дизайнери и конструктори на мебели използващи най-иновативните методи на проектиране.

Изграждане на систематично-методичен и аналитичен подход за достигане на обосновани и аргументирани решения в дизайна на мебели за жилищната среда.

Докторския труд на Диана Василева съдържа библиография от 40 авторитетни автори и източника допринасящи за представителността на изследването и способстващи за доказване на основните тези и изградената методология.

Представени са и 129 фигури илюстриращи петте глави на труда. Подборът на приложението е направен систематично и засяга както методиката на създаването на мебели, така и различните зони в жилището, тяхното функциониране и принципите на формообразуването. Илюстрациите имат представителен характер и също подкрепят с примери основните идеи в труда.

Докторския труд на Диана Василева разглежда една много важна област от развитието на дизайна, а именно мебелите в жилищната среда в последните десетилетия. Акцентирането върху новите технологии и материали, архитектура, социално-битови аспекти, формообразуване и методики, налагат нов иновативен подход в проектирането и производството на мебели. Дизайнерите неминуемо трябва да се съобразяват с тези съвременни тенденции. Създадената от Василева апробация е предпоставка за положителен краен резултат в проектирането, както на комплексния дизайн на мебели, така и в индивидуалните решения.

Разработката може да бъде методическо и практическо ръководство за проектиране, както на студенти и ученици, така и на дизайнери, практикуващи в областта на мебелния дизайн. Препоръчвам трудът да бъде издаден като учебно помагало. Като продължение на труда могат да бъдат разгледани и другите области на приложение в дизайна като обществена и производствена.

Образование:

2003-2007г. СХУ за ПИ Трявна- "Резба"

2007-2010г. НХА- ОКС Бакалавър "Резба"

2010-2012г. НХА- ОКС Магистър " Резба"

2016-2023г. Редовен докторант в катедра "Индустриален дизайн" Отчислена с право на защита.

Работа:

2008-2008г." Сомос" дизайн на мебели.

2008-2013г. "Чучулаин", интериорен дизайнер.

2013-2015г. "Дизайн естет" интериорен дизайнер.

2017-2019г. Лесотехнически университет- Асистент " Интериорен дизайн на мебели"

2015г.- до момента НГПИ- "Свети Лука" преподавател по дърворезба.

2022г.- до момента НБУ- хоноруван преподавател по скулптура.

2023г.-до момента НХА- асистент катедра "Индустириален дизайн"

Член на СБХ

Изложби:

Самостоятелни: "INSAGHT"- Галерия НГПИ- "Свети Лука"

Галерия "ОРЛОВСКА"- Габрово

Галерия Добрич " Летящи птици"

ОХИ

Над 18 общи художествени изложби.

Международни изложби:

2018г.-"Номо Faber "- Венеция Италия.

Проекти:

Пленер "Форма" НГПИ - Трявна.

Фестивал "Локация център"- Трявна.

Награди: 2012 Site des Art- Резиденция НХА.

2010г. -Второ място на конкурса "На бианале без бюджет" СБА.

Наукометричните показатели на докторантката, на базата на представения докторски труд и участието в самостоятелни и общи художествени изложби и представителни публикации отговарят на необходимия минимум .

Представения докторски труд на Диана Василева Василева както и преподавателските и творчески изяви показват един млад творец, търсещ нови съвременни решения и практики в развитието на дизайна. На базата на гореспоменатото, предлагам на многоуважаемото научно жури да присъди на

Професионална практика в отдел „Дизайн“ на автомобили “Mercedes Benz”, проектиране на дизайн концепции и разработка на дизайн-процеси и презентации

29.02 .2024г.

Рецензент:

София НХА

доц. Станко Войков